

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De langstlevende echtgenoot : een vergelijking van de positie van de langstlevende echtgenoot in het Marron-erfrecht met de positie van de langstlevende in het Caraïbisch en het Surinaams erfrecht

Veira, M.A.

Publication date
2006

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Veira, M. A. (2006). *De langstlevende echtgenoot : een vergelijking van de positie van de langstlevende echtgenoot in het Marron-erfrecht met de positie van de langstlevende in het Caraïbisch en het Surinaams erfrecht*. Wolf Legal Publishers.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Aanbevelingen

Om na te gaan hoe de rechten van de Marrons van Suriname als tribaal volk behouden kunnen worden, is internationaal gezocht naar een antwoord. Gedacht is het antwoord te vinden in de oplossingen die voor de vraagstukken van de Inheemse volken gevonden zijn. De belangrijkste reden om bij het zoeken naar oplossingen beide groepen gelijk te behandelen is het feit dat vanuit het standpunt van gelijkheid deze groepen dezelfde problemen op economisch, sociaal, cultureel en politiek niveau ondervinden, in het bijzonder wanneer zij met andere bevolkingsgroepen in een land vergeleken worden.⁴⁷⁹

In 2004 werd er door de verschillende afdelingen van de Verenigde Naties belast met de mensenrechten van Inheemse volken, een vergadering belegd waarbij de afgelopen tien jaren werden geëvalueerd. Deze periode was benoemd tot de periode van de mensenrechten van de Inheemse volken. Op de vergadering waren aanwezig de speciale rapporteur belast met mensenrechten van de Inheemse volken, vertegenwoordigers van de raad van beheer van het vrijwilligersfonds voor Inheemse volken van de Verenigde Naties, de werkgroep conceptverklaring van de rechten van Inheemsen en de adviesgroep van het vrijwilligersfonds van de internationale tien jaar van inheemse volken van de Verenigde Naties. Tevens leverden verschillende niet-gouvernementele organisaties uit diverse landen een bijdrage aan de discussie. Het resultaat van de discussie is vevat in een werkstuk dat aan de pers is vrijgegeven.⁴⁸⁰

In dit stuk heb ik mij geconcentreerd op de aanbevelingen die ook op de Marrons van Suriname van toepassing zijn. Eerst wordt aangegeven welk obstakel geconstateerd is en vervolgens is aangegeven hoe dit verholpen kan worden.

In Suriname is de wil op politiek gebied om de rechten van de Marrons een plaats te geven in het nationaal rechtssysteem nog niet volledig aanwezig. Op regeringsniveau is deze kwestie voor het eerst uitgebreid besproken in 2000. Dit heeft geresulteerd in een Presidentieel Besluit⁴⁸¹ waarin de rechten erkend werden. Verdere uitwerking van dit besluit zou door middel van aanname of wijziging van wetgeving moeten plaatsvinden. Echter heeft dit tot heden niet plaatsgevonden en zijn er voor zover bekend, op regeringsniveau hierover geen gesprekken gevoerd die tot een dergelijk resultaat zouden moeten leiden. Aanbevolen wordt om seminars over de rechten van Marrons te houden en meer wetenschappelijke werken hierover te publiceren. De Universiteit van Suriname, de verschillende niet-gouvernementele organisaties en de internationale organisaties op vooral het gebied van de rechten van Inheemsen en tribale volken kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Costa Rica, Panama, Nicaragua, Honduras en Guatemala hebben elk naar eigen oplossin-

⁴⁷⁹ Bello & Rangel 2002, p. 40.

⁴⁸⁰ [http://www.mapuche.nl/Mapuche information in English - amnesty about the Mapuches - amnesty about Chile - news - country reports - april12 2004 Press document : 08.04.04 SPECIAL RAPPORTEUR ON HUMAN RIGHTS OF INDIGENOUS PEOPLE ADDRESSSES COMMISSION ON HUMAN RIGHTS](http://www.mapuche.nl/Mapuche%20information%20in%20English%20-%20amnesty%20about%20the%20Mapuches%20-%20amnesty%20about%20Chile%20-%20news%20-%20country%20reports%20-%20april12%202004%20Press%20document%20%3A%2008.04.04%20SPECIAL%20RAPPORTEUR%20ON%20HUMAN%20RIGHTS%20OF%20INDIGENOUS%20PEOPLE%20ADDRESSSES%20COMMISSION%20ON%20HUMAN%20RIGHTS), laatst bezocht op 07 december 2005.

⁴⁸¹ Presidentieel Besluit, no. PB 28 2000, Erkenning van de collectieve rechten op hun woongebieden van Inheemsen en Marrons, 24 juli 2000.

gen hiervoor gezocht.⁴⁸² Deze voorbeelden zouden als basis kunnen dienen voor een bij Suriname passend model.

- De politieke wil moet aanwezig zijn om de rechten van de Marrons een plaats te geven in het nationale rechtssysteem. Dit kan doorbroken worden door het houden van seminars over de mensenrechten van Marrons en door de publicatie van wetenschappelijke werken.

In de rechtszaal zijn er voorzieningen getroffen voor de gevestigde religieuze groepen in Suriname. Daar de Marrons en hun cultuur nog niet als gevestigd beschouwd worden, hebben zij deze voorzieningen niet. Vanwege de diversiteit van de Surinaamse bevolking is het fenomeen van aanpassing aan andere gebruiken en gewoonten in de rechtszaal geen onbekend verschijnsel.

- De juridische gewoonten, taal en cultuur van de Marrons moeten gerespecteerd worden in de rechtszalen.

Het nemen van besluiten voor een groep zonder dat die desbetreffende groep erbij betrokken is, kan ertoe leiden dat hetgeen uitgewerkt is, niet toegepast wordt. In de Marron-cultuur was er bijvoorbeeld sprake van een "poer'blaka" een traditionele wijze van afsluiting van de rouwperiode. Bij deze poer'blaka moest de weduwe van de overledene seks hebben met zijn broer of neef voordat zij vrij was om een andere partner te kiezen. De gedachte hierachter was dat het familielid van de overledene de geest van deze overledene die nog op de weduwe rustte van haar af haalde. Vanwege de HIV/AIDS problematiek was het niet meer wenselijk dat deze culturele manier van afsluiting van de rouwperiode nog geschiedde. In samenspraak met de gramman is bij de Saramaccaners officieel dit ritueel afgeschaft. Bij de andere stammen is het nog niet gelukt om de bevolking hierin mee te krijgen.

- De Marrons moeten betrokken worden bij de hervormingen waarbij hun cultuur ingepast wordt in de formeel heersende cultuur.

Een voorbeeld waarbij beide rechtssystemen toegepast zijn, is de Aloeboetoe case genoemd in hoofdstuk 3. Natuurlijk moet dan eerst het rechtssysteem van de Marrons erkend worden. Uit het onderzoek bleek bijvoorbeeld dat meer dan de helft van de geïnterviewden van mening was dat naast de matrilineaire verwanten ook de kinderen van hun vader moesten erven. Dit ondersteunt de wijze van verdeling van de schadeloosstelling in de Aloeboetoe case.

- Er moet naar alternatieve manieren gekeken worden om beide rechtssystemen toe te passen.

Suriname heeft ILO verdrag no. 169 nog niet ondertekend. Ook al zou Suriname nog niet gereed zijn om het ILO verdrag te ondertekenen dan nog Suriname reeds kunnen werken aan vastlegging van de rechten van de Marrons in wetgeving. Het-

⁴⁸² Jones 1990, p. 122- 123.

geen vastgelegd is in het Presidentieel Besluit van 24 juli 2000, PB 28/2000, zou als eerste stap in een wet vervat kunnen worden.

- De rechten van de Marrons moeten in de grondwet gewaarborgd worden en nationale wetgeving die in strijd is met de rechten van de Marrons, moet gewijzigd worden. Door partij te worden bij ILO conventie no. 169 verplichten de staten zich om het bovenstaande te bewerkstelligen.

De grondenrechten-vraagstukken van de Marrons en de Inheemsen hebben er onder andere toe geleid dat er in Suriname rebellenbewegingen ontstonden bestaande uit Inheemsen en Marrons te weten: Het Jungle Commando, de Mandela en de Kofimaka en de Tucayana Amazonas. Op 8 augustus 1992 is met deze groepen een vredesakkoord getekend.⁴⁸³ Dit akkoord bevatte naast de bepalingen over het staakt-het-vuren, bepalingen die gericht waren op ontwikkeling van het binnenland en regulering van landrechten. Zaak is dat ter voorkoming van herhaling Suriname de armoedebestrijding, het grondenrechten vraagstuk en de criminaliteitsbestrijding in het binnenland ter hand blijft nemen.

In de Moiwana case wordt de staat Suriname door het Hof ook opgedragen om wettelijke, bestuurlijke of andere maatregelen te nemen die nodig zijn om de eigendomsrechten te verzekeren van de leden van de Moiwana- gemeenschap met betrekking tot de traditionele grondgebieden van waar zij zijn verdreven en om hen te verzekeren van het gebruik en het genot van deze grondgebieden.⁴⁸⁴

- Dringende attentie is vereist voor de vraagstukken betreffende de rechten op de grond. Voorkomen moet worden dat hierover conflicten ontstaan.

Bij het afnemen van de interviews voor dit onderzoek vormde de taal in sommige gevallen een barrière. Nog belangrijker is het dat de Marrons precies weten waar zij zich aan binden ingeval er akkoorden betreffende hun rechten gesloten worden. Kambel haalt in haar werk aan dat Willoughby aanspraken op Suriname verkreeg door het feit dat hij de eerste ontdekker was en vanwege de Indianen die het gebied bewoonden "op wiens toestemming en overeenkomst hij de rivier in bezit nam en een Engelse Protestante kolonie begon op te richten."⁴⁸⁵ Ik vraag mij anno 2005 af of de Indianen die geen Engels spraken, wel begrepen hadden wat Willoughby bedoelde toen hij hun toestemming vroeg. Het gevolg is wel dat zij rechten die zij hadden uit handen hebben gegeven. Een handeling met dergelijke gevolgen als het voorgaande moet mijn inziens wel doordacht zijn door de Marrons. Daarvoor moeten zij natuurlijk begrijpen wat van hen gevraagd wordt. Dezelfde taalbarrière heeft zich voorgedaan in de onderhandelingen tussen de Europeanen en de traditionele Afrikaanse leiders over het Afrikaanse vasteland.

⁴⁸³ Het Akkoord van Nationale Verzoening en Ontwikkeling (het Vredesakkoord van Lelydorp) getekend op 8 augustus 1992 tussen de regeringsvertegenwoordigers van Suriname en de leiders van de Inheemse en Marron rebellen groepen.

⁴⁸⁴ Inter- American Court of Human Rights, Case of Moiwana village vs. Suriname Judgement of June 15, 2005, para. 209.

⁴⁸⁵ Kambel & MacKay 2003, p. 4.

Hierdoor is nu in Europa geaccepteerd dat "verdragen" gesloten tussen Afrikanen en Europeanen geen verdragen in de zin van het internationaal recht waren. In verlengde hiervan werd geredeneerd dat Afrikaanse leiders geen soevereinen waren en dat hun staten geen staten in de zin van het internationaal recht waren. Een onderzoek naar de Afrikaanse "verdragen" wijst uit dat hetgeen de Afrikaanse leiders aan de Europeanen aangaven, soevereiniteit was en geen private rechten waren. Uitspraken van de Judicial Committee van het Privy Council van 1919 en 1921 (Ahmadu Tijani v. S. Nigeria en de casus van S. Rhodesia) getuigen van het legale karakter van de overdracht van soevereiniteit in "verdragen" betreffende Afrika.¹⁸⁶

- Ook moet tweetalige juridische assistentie aan de Marrons verleend worden.
- In het Marron-erfrecht is er sprake van gescheidenheid van vermogens van de echtgenoten. Ingeval de man vaker in de hut van de vrouw blijft en hij komt te overlijden, gebeurt het in de praktijk vaker dat de familie van de man alle goederen als eigendom van de man beschouwd en de vrouw er vermogensrechtelijk gezien bekaaid vanaf komt. Een eerlijker verdeling waarbij bijvoorbeeld uitgegaan wordt van gemeenschappelijk eigendom ingeval beide partijen niet kunnen aantonen dat de goederen hun toebehoren is het aanbevelen waard.
- Ingeval de emotionele banden tussen man en vrouw sterker worden, zal de loyaliteit van beide echtgenoten naar de afstammingsgroep waar zij toe behoren minder worden. Het gezin bestaande uit man, vrouw en kinderen krijgt namelijk een meer centrale plaats. Dit heeft gevolgen voor de band van de vader met zijn kinderen. Uit het onderzoek is gebleken dat de kinderen ook van hun vader willen erven. De mannen aan de andere kant willen ook dat een deel van hun nalatenschap aan hun kinderen toekomt. Vooral voor de Marrons die in Paramaribo wonen en waar het voornoemde op van toepassing is, is het aanbevelenswaard dat bijvoorbeeld een zodanige verdeling van de nalatenschap wordt toegepast zodat naast de matrilineaire verwanten ook de kinderen van hun vader mee kunnen erven.

Voorgesteld wordt dat het Marron-erfrecht zeker geldt in de woongebieden van de Marrons wanneer zij onder elkaar zijn. Ingeval niet aan beide voorwaarden voldaan is, moeten ook regels opgesteld worden die aangeven wanneer welk recht geldt. Gaat het om Marrons die buiten hun woongebied verblijven dan gelden volgens de Marrons de regels van de Marrons, hoewel de gesloten contracten dat niet aangeven. Volgens het Marronrecht heeft de granman van de stam namelijk jurisdictie over de stamgenoten onafhankelijk van de plaats waar zij zich bevinden.¹⁸⁷ Dit kan tot conflicten leiden in geval de Marrons zich bijvoorbeeld in Paramaribo bevinden. Voor het vinden van een oplossing ingeval van tegenstrijdigheid van rechtsre-

¹⁸⁶ Alexandrowicz 1973, p. 126.

¹⁸⁷ Een bevoegdheid van de granman tot vertegenwoordiging van zijn stamgenoten is neergelegd in artikel 41 lid b van de Wet Bosbeheer, S.B. 1992, no. 80, waarin bepaald is dat bij schendingen van de gewoonterechten van de in stamverband levenden het desbetreffende traditioneel gezag bevoegd is schriftelijk hiertegen in beroep te gaan bij de president.

gels zou een analoge toepassing van de regels van het internationaal privaatrecht met name het "Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging" van 1 augustus 1989, bekeken kunnen worden.

Ik haast mij te stellen dat ik hiermee niet aangeef dat de Marrons een staat binnen een staat moeten gaan vormen. Een beroep op culturele identiteit zal alleen toegestaan kunnen worden zolang daardoor algemene en fundamentele beginselen, zoals mensenrechten, de openbare orde, het recht op zelfbeschikking en individuele autonomie niet in het gedrang komen.⁴⁸⁸ Echter zal conform de uitspraak van het hof in de *Moiwana case* een effectief mechanisme opgezet moeten worden voor het afbakenen, het demarkeren en het uitgeven van een titel op traditionele grondgebieden van de Marrons.⁴⁸⁹

- Er moet duidelijkheid komen over de gebieden in Suriname waarin het Maron-erfrecht geldt.

Naast de acceptatie en vastlegging van de rechten van de Marrons is het vooral van belang aan te geven waar en wanneer de regels van de Marrons gelden. Het Maron-erfrecht en het Surinaams erfrecht verschillen dusdanig van elkaar dat mijns inziens namelijk moeilijk sprake kan zijn van eenmaking van recht. Dit betekent dat binnen één staat verschillende rechtssystemen toegepast zouden moeten worden, waardoor er interregionaal recht ontstaat. Als voorbeeld moge het Nederlands interregionaal privaatrecht dienen. Dit heeft tot doel het op zo rechtvaardige en doelmatige wijze regelen van het rechtsverkeer tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden. Alhoewel het interregionaal privaatrecht grote gelijkenis vertoont met het internationaal privaatrecht gelden voor het eerstgenoemde gebied andere beginselen dan voor het laatst genoemde. Het interregionaal privaatrecht berust anders dan het internationaal privaatrecht van de verschillende landen in de wereld op een gemeenschappelijke grondslag. Dit heeft tot gevolg dat een aantal beginselen zich in het interregionaal privaatrecht doen gelden die in het internationaal privaatrecht niet of minder sterk tot uiting komen. Bovendien betekent een en ander dat er sprake is van één gemeenschappelijk interregionaal privaatrecht en niet van drie per rijksdeel verschillende stelsels van interregionaal privaatrecht. Voorts heeft deze grondslag tot gevolg dat allerlei algemene leerstukken, die volgens de heersende leer (mede) tot doel hebben internationaal privaatrechtelijke stelsels op elkaar af te stemmen zoals renvooi, zich in het interregionaal privaatrecht niet voordoen.⁴⁹⁰

Een belangrijk beginsel van het interregionaal privaatrecht is neergelegd in artikel 40 van het Statuut.⁴⁹¹ Analooq aan dit beginsel zou voor het Maron en Caraïbsch huwelijksvermogens- en erfrecht een bepaling opgesteld kunnen worden waardoor rechterlijke uitspraken gegeven in een der rechtsgebieden volledige rechtskracht in de andere gebieden hebben. Dergelijke uitspraken kunnen dan zonder meer ten

⁴⁸⁸ Antokolskaia De Hondt Steenhof 1999, p. 9.

⁴⁸⁹ Inter-American Court of Human Rights, *Case of Moiwana village vs. Suriname* Judgement of June 15, 2005, para. 209.

⁴⁹⁰ Ten Wolde 1996, p. 186-187.

⁴⁹¹ Ten Wolde 1996, p. 187.

uitvoer worden gelegd in de overige rechtsgebieden, hebben daar ook dezelfde bindende kracht en bewijskracht als in het rechtsgebied waar de uitspraak gedaan werd. Dat betekent dat indien bijvoorbeeld de familieraad bij de Marrons een uitspraak doet deze uitspraak in Paramaribo geaccepteerd moet worden en ook in Paramaribo rechtskracht heeft. Als een zaak tussen de Marrons reeds op de traditionele wijze opgelost is, zou het ne bis in idem beginsel moeten gelden en mag een dergelijke zaak niet opnieuw voor de rechter in Paramaribo beslist worden.

Naast voornoemd beginsel geldt het beginsel van gelijkwaardigheid. Uitgegaan wordt van de gelijkwaardigheid van de drie gebiedsdelen waar respect voor elkaars cultuur en rechtsorde centraal staat. Tevens dient het recht van de andere gebiedsdelen op dezelfde wijze te worden behandeld als het eigen recht.⁴⁹² Analoog hieraan zouden het Marron en het Caraïbsch gebied als gelijkwaardige gebiedsdelen van Suriname geaccepteerd moeten worden, waar respect voor elkaars cultuur en rechtsorde centraal zal moeten staan. Het is van belang dat er eerst een afbakening van de gebieden van deze tribale en inheemse volken plaatsvindt.

Evenals in het internationaal conflictenrecht zal in het interregionaal conflictenrecht een keus moeten worden gemaakt uit twee of mogelijk drie betrokken rechtsstelsels.⁴⁹³ Als voorbeeld voor oplossing van het toepasselijk huwelijksvermogensrecht waar Marrons bij betrokken zijn, kan het Haags huwelijksvermogensverdrag 1978 dienen, dat in Nederland in werking is getreden op 1 september 1992. Het Verdrag bevat ook een bepaald systeem aan conflictregels:

- a. De rechtskeuze van artikel 3 van het Verdrag genoemde rechtsstelsels: het nationale recht (van een) der echtgenoten, het recht van de gewone verblijfplaats (van een) der echtgenoten ten tijde van de keuze of het recht van de eerste staat op welk grondgebied een van de echtgenoten na het huwelijk een nieuwe gewone verblijfplaats vestigt. Deze laatste keuze heeft pas effect als tenminste een der echtgenoten daar ook daadwerkelijk gaat wonen. Hebben partijen geen rechtskeuze voor het huwelijk gemaakt dan geldt volgens de objectieve conflictregel van artikel 4 van het Verdrag respectievelijk
- b. Het recht van het eerste gemeenschappelijke woonland;
- c. Bij gebreke daarvan de gemeenschappelijke nationaliteit van de echtgenoten ten tijde van de huwelijksluiting;
- d. Bij gebreke van een gemeenschappelijk woonland en een gemeenschappelijke nationaliteit wordt het huwelijksvermogensregime beheerst door het interne recht van de Staat waarmee het, alle omstandigheden in aanmerking genomen, het nauwst verbonden is.⁴⁹⁴

Analoog hieraan zou ingeval er een botsing ontstaat tussen het rechtsstelsel van de Marrons betreffende het huwelijksvermogensrecht en een ander rechtsstelsel de volgende regels kunnen worden vastgelegd:

- Zijn beide echtgenoten Marrons en hebben zij hun gewone verblijfplaats in het gebied van de Marrons dan geldt het huwelijksvermogensrecht van de Marrons.

⁴⁹² Ten Wolde 1996, p. 187-188; De Boer 1993, p. 1-2.

⁴⁹³ Ten Wolde 1996, p. 188.

⁴⁹⁴ Renbartz 1997, p. 336-338; Van Mourik 1998, p. 237-238.

- Is een van de echtgenoten een Marron en hebben zij hun eerste gezamenlijke gewone verblijfplaats in het gebied van de Marrons dan geldt het huwelijksvermogensrecht van de Marrons.
- Is een van de echtgenoten een Marron en hebben zij hun gewone verblijfplaats elders dan in het Marron gebied, dan geldt het huwelijksvermogensrecht van dat gebied.
- Is een van de echtgenoten een Marron en is er geen gemeenschappelijk huwelijksdomicilie dan wordt het huwelijksvermogensrecht van dit echtpaar beheerst door het recht waarmee hun huwelijksgoederenregime het nauwst verbonden is.

Voor wat betreft de toepassing van het erfrecht biedt artikel 3 van het Haags erfrechtverdrag 1989 door analoge toepassing een oplossing. Voor dit Verdrag in werking kan treden moeten volgens artikel 28 van dit verdrag op z'n minst drie leden het geratificeerd hebben. Teneinde de regels van het Verdrag toch tot het Nederlands recht te kunnen rekenen, is gelijktijdig met de bekrachtiging van het Haags erfrechtverdrag de Wet conflictenrecht erfopvolging in werking getreden.⁴⁹⁵

Artikel 3 van het Haags erfrechtverdrag verwoordt de verwijzingsregels als volgt:

Lid 1: De erfopvolging wordt beheerst door het recht van het land waar de erflater op het moment van het overlijden zijn gewone verblijfplaats had. De erflater moet dan ook de nationaliteit van dat land bezitten.

Lid 2: De erfopvolging wordt beheerst door het recht van het land van de gewone verblijfplaats. De erflater moet dan wel onmiddellijk voorafgaande aan zijn overlijden minimaal vijf jaren in dat land zijn verblijfplaats gehad hebben. Ingeval de erflater "kennelijk nauwere banden" had met het land waarvan het de nationaliteit bezat, prevaleert het recht van het land waarvan hij de nationaliteit bezat.

Lid 3: Woont de erflater korter dan vijf jaar in het land van zijn gewone verblijfplaats en dit land en het land van zijn nationaliteit zijn niet identiek, dan geldt het recht van het land waarvan de erflater de nationaliteit bezit. Ingeval de erflater "nauwere banden" heeft met een ander land, geldt het recht van dat andere land.

Voor het Marron-erfrecht zouden naar analogie van het voorgaande dus de volgende conflictregels geformuleerd kunnen worden:

- Ingeval een Marron in het gebied van de Marrons komt te overlijden dan geldt het Marron-erfrecht.
- Ingeval een Marron in Suriname maar niet in zijn woongebied komt te overlijden en hij voorafgaand aan zijn overlijden minimaal vijf jaar in dat gebied heeft gewoond, dan gelden de regels van dat gebied. Heeft de Marron erflater kennelijk nauwere banden met de Marron gemeenschap dan geldt het Marron-erfrecht.
- woont de Marron erflater korter dan vijf jaar in het gebied van zijn gewone verblijfplaats dan geldt het Marron-erfrecht.

⁴⁹⁵ Inwerkingtreding in Nederland op 1 oktober 1996, Stb. 1996, 457.

AANBEVELINGEN

- Ingeval de Marron erflater "kennelijk nauwere banden" heeft met een ander rechtsgebied, geldt het recht van dat ander rechtsgebied.

De belangrijkste aanbeveling is echter het werken aan de politieke wil tot acceptatie en behoud van de rechten van de Marrons en Inheemsen. Zonder deze bereidheid kan dit vraagstuk niet tot een bevredigende oplossing gebracht worden.